

— **Fiziko za nižje razrede srednjih šol** — spisal Andrej Senekovič, c. k. profesor v Ljubljani, je ministerstvo za bogočastje in uk odobrilo.

— **Dejanje Habsburžanov v Kranjskej**, — spisal po nemški Avg. Dimitz, v slovensko preložil Jos. Cimperman, je zanimiva knjiga, ki jo priporočamo vsem učiteljskim knjižnicam in sploh učiteljem. Subskripcijska cena ji je 3, pozneje pa 4 gold. v Ign. pl. Kleinmayr in Bambergovi tiskarni v Ljubljani.

— **Postava** z 29. aprila 1873. l., potem z 9. marcija 1879. l. in z 2. maja 1883 l. (šolski zakon) dobiva se pri R. Milicu v Ljubljani v posamičnih iztisih po 5 kr., vsi trije zakoni vkup vezani pa po 15 kr.

D o p i s i.

Iz Gorenjskega. (Učiteljska konferencija za Kranjski šolski okraj) bila je to leto v Kranji v dan 30. rožnika. Zbrali smo se ta dan učitelji in učiteljice iz vsega okraja k zborovanju, le dveh ni bilo nazočih. Gospod Cirman namreč še vedno boleha; g. Zorè pa je bil po drugej strani zadrževan. Zborovanje, ki se je vršilo v dvorani mestne hiše, pričelo se je ob $\frac{1}{2}$ 10. uri. Po prijaznem pozdravu g. prvosednikovem in po pozdravu okr. nadzornikovem Henrik Pirker-jevem nam je on pred vsem drugim naznanjal, zakaj je letos tako zgodaj sklical skupščino, zato namreč, da bi vsem gg. učiteljem še z besedo priporočil, kako naj zastavijo vse svoje moči in vpliv na to, da se bo 600letni spomin, kar je Kranjska združena s preslavno Habsburško vladajočo rodovino — povsod, kar je moč, spodobno obhajala, ter se tudi pomen slovesnosti mladini natanko razložil. Potem se je konstatiralo število nazočih s tem, da se je imenik vseh gg. učiteljev in gospodičin učiteljic prebral. — Potem smo volili dva zapisnikarja: gg. Arzelin-a in Rozman-a.

Na to je prestopil gosp. predsednik k svojemu navadnemu poročilu. Najpred naštel je izpremembe, ki so se godile to leto pri šolah po okrajih, in sicer v Dupljah, (kjer se je ustanovila nova šola); v Kranji; v Besnici; na Trsteniku; v Trziči (kjer se je začela nova obrtniška šola); v Žabnici; v Poljanah (kjer se je šola razširila v dvorazrednico); v Zalilogu in v Loki. V poslednjem kraju (v Loki namreč) umrla je v ondotnem nunskem samostanu častita M. Alojzija Kozina, katero je gosp. nadzornik pohvalil kot jako spretno, vestno in marljivo učiteljico tamkajšnje dekliške šole, ter povabi nazoče, naj se v znamenje spoštovanja in sožaljenja vzdignejo s sedežev, kar se je zdajci zgodilo.

Potem pové gosp. govornik, da je to leto nadzoreval že vse šole, ter naznani, da se je hoja v šolo obče zboljšala; kjer je pa še kaj pomanjkljivega, pa priporoča, naj se strogo ravna, da se to odpravi. Da se vé, so li izgovori zaradi pomanjkljive redne hoje v šolo opravičeni, naj se to tudi v izkazih natančno zaznamuje. Pomanjkanje učnih knjig ni veljaven izgovor, in kjer jih manjka, naj se to kraj. šol. svétu naznani, da jih vzame v proračun za šolske potrebščine. Dalje je priporočal gosp. nadzornik, naj gg. učitelji skrbijo za to, da hodijo otroci dostojno napravljeni in čedno umiti v šolo; deklice morajo v šoli mej ukom biti gologlave, da se vidi, so li očejene in počesane tako, kakor se mladim deklicam spodobi. Tudi je bolj zdravo, če je glava prosta, nepokrita. Uradne spise je najdel g. nadzornik povsod precej v redu; gledé »Tednika« pa je priporočal natančno vpisavo učnih tvarin, ker gg. učitelji s tem tako rekoč sami sebe kontrolirajo in svoje delovanje nadzorujejo.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Šent-Jernej. Šolska mladina je 11. t. m. obhajala veseli spomin združenja Kranjske z Avstrijo. Šola je bila lepo ovenčana z mlaji, venci, zastavami itd. Ob 8. uri zjutraj je bila slovesna peta sv. maša, pri kateri je bila šolska mladina pričujoča. Po sv. opravi je v šoli mnogo otrok deklamovalo iz »Vrteca« in iz »Šopka«. Nadučitelj jih je primerno ogovoril. Pele so se razne patrijotične pesmi, ter se vmes deklamovalo. Po sklepu šolske veselice se je razdelilo 300 knjižic »Habsburški rod«. Nabralo se je v ta namen tukaj pri dobrotnikih okoli 46 gold., za katere se tu vsem presérno zahvaljujemo. Zvečer je bila šola in ves Šent-Jernej sijajno razsvetljen. Kresovi so goreli, veselo se je pelo itd. Šola je bila tudi zunaj z zastavami krasno ozaljšana. Ta veseli dan bode šolski mladini gotovo vedno v spominu.

Iz Ljubljanske okolice. Našo konferencijo v Šent-Vidu nad Ljubljano v dan 2. julija udeležili so se razven dveh bolnih tovarišev vsi učitelji in učiteljice. Točno ob 9. uri otvoril je g. nadzornik Levstik skupščino, ter si volil svojim namestnikom g. nadučitelja Govekarja z Iga. Zapisnikarjem bila sta voljena po vzkliku gg. Müllner in Pin. — Pri tretji točki dnev-

nega reda: »Kako naj se poučuje praktično petje po posluhu, pokazal nam je g. poročevalec po primernih ritmičnih in ritmično-melodičnih predvajah kazal pot, katere se nam je držati, da se zadosti postavnim terjatvam. — Pri četrti točki »poročilo nadzornikovo«, izražal se je g. nadzornik o napredku teh šol v obče povoljno. Gotovo je, da pomanjkljivosti ne manjka nikjer, a kolikrat je krivda temu učitelj ali kaj drugega, tudi vemo. Poročajoč o šolski higijeni, opozoril je gospode učitelje na ukaz sl. ministerstva za uk in bogočastje od 10. aprila t. l. — Pri peti točki »Korist, uravnava in učna tvarina poljedelskega pouka s posebnim ozirom na naše krajevne razmere« sprejmeta se predloga g. poročevalca Potočnika 1. da naj bo kmetijski pouk v zvezi s ponavljajno šolo in pa 2. da naj se učenci pri poljedelskem pouku, delé v dva tečaja, katerih vsak traja po jedno leto. — Gg. Žibert in Gregorin sta nam pri šesti točki »Kaj naj bere učenec doma, in kako naj se uporabljajo šolske knjižnice kot pospeševalno sredstvo šolskih namenov« povedala marsikaj zanimivega, a posebnega se nij nič sklenilo. Gosp. Borštnikov načrt učnega črteza za ponavljajne šole našega okraja (sedma točka) se vzame na znanje. Tudi g. Stojec-ev nasvêt, »katere knjige naj se rabijo v prihodnjem šolskem letu« (osma točka), se vzprejme. Ostane pri starem. — O stanji naše bukvarne poročal je prvi g. Adamič in potem odborov zapisnikar g. Krmavner. Slednji poudarjal je, da se je le z velikim trudom (odbor je imel od novega leta do zdaj osem sej) posrečilo, spraviti bukvarno v red in tako popraviti g. Krnc-evo malomarnost. Izdelal se je letos tudi nov zapisnik knjig, katere so se morale tudi na novo urediti. — Na predlog g. Papler-ja izreče se dozdanjemu odboru zahvala za njega res težavni a zdaj srečno dovršeni posel. Po njega nasvetu ostane dosedanji odbor še nadalje. Tudi udje stalnega odbora ostanejo stari. — S to točko končan je bil dnevni red naše konference ob 1/2 3 popoldne. — G. nadzornik zahvalil se je s toplimi besedami g. učiteljem za njihovo pozornost in zanimanje za stvar, ter je zaključil konferenco s trikratnim »slava« na premilostnega cesarja. — Ravno smo se napravljali k skupnemu obedu, kar nam doide prežalostno telegrafično poročilo, da je naš ljubljani tovariš g. Blaž Kuhar, nadučitelj pri Devici Mariji v Polji malo ur pred poludnem izdihnil blago svojo dušo. — Ker nam je bila že poprej vsem znana strašna nesreča, ki se mu je pripetila 28. m. m. in ker smo to nesrečo čutili dvakratno zbog njega, ki nam je bil vsem blag prijatelj, potekle so nam popoldnane ure brez posebnega veselja. — Hitro odhajali so tovariši proti Ljubljani še enkrat pogledat dobrega Blaža, ki je ležal v ondotnej bolnici. — Pre-rano umrlemu položili smo na rakev venec z napisom: »Učitelji ljubljanskemu tovarišu.« — j —

— † Blaž Kuhar. Bilo je v ponedeljek 2. t. m. popoldné, ko nam je, učiteljem Ljubljanske okolice zborujočim v Šent-Vidu nad Ljubljano, došla pretužna vest, da je naš cenjeni in obče spoštovani tovariš g. Blaž Kuhar umrl v Ljubljanski bolnici vsled nesreče, katere se mu je pripetila v dan 28. junija, vožečemu se proti večeru domov. — Ker je bil pokojni vzgleden učitelj in zvest rodoljub, pravi človekoljub in neomahljiv značaj, naj se ga tudi na tem mestu spominjamo. — Porojen leta 1840. v spodnjem Tuhinju, se je šolal v Ljubljani, ter služboval potem nekaj časa kot pomožni učitelj pri c. k. normalki in potem kot podučitelj na I. mestnej šoli v Ljubljani. Leta 1860. nastopil je službo pri Devici Mariji v Polji ter ondu opravljal težavni svoj posel do svoje nesrečne smrti. Z vstopom v prvo svojo službo pa je bil naš Blaž že oni blagi človek, kakoršnega smo ga poznali do konca dni življenja njegovega. Kakor je bil čez mero dober svojim bližnjim, kakor skrben oče svojim otrokom, tako kolegijalen in postrežljiv je bil tudi do svojih sotrudnikov. Zbog teh lepih čednosti bil je pa on tudi mož, o katerem smelo trdim, da nij imel sovražnika. Slehrn, mlad ali star, ljubil ga je prijateljsko — spoštoval ga je. — Vesel z veselimi in sočutno žalosten z žalostnimi bil je naš ranjki Blaž. Srce bi mu bilo krvavelo, da bi vedel tovariša v sili brez pomoči. Bil je pa poleg teh lastnosti tudi neomahljiv značaj. Kdor vé, kaki so bili nekdanji časi za slovenske učitelje, kdor vé, kako malo je bila peščica onih, ki so v očigled velikim nevarnostim vztrajali za sveto narodno stvar in neustrahljivo svoje nazore kazali in branili, ta vé, da je bil z onimi malimi tudi g. Kuhar v nerazrušljivej zvezi. — Vse svoje sile posvetil je narodnej stvari, narodnemu šolstvu. Kot naročnik »Učiteljskega Tovariša«, od prvega podpiral je materijelno naš pedagogijski list; kot predsednik »Slovenskemu učiteljskemu društvu« pa je bil delaven na polji duševnega naobrazenja slovenskih učiteljev. In zopet on je bil, ki je v 4. seji deželne učiteljske konference l. 1878. pobijal predloge one večine, ki je spravila na dan tako zvano Vesteneckovo postavo. — To tedaj ob kratkem o prerano umrlemu tovarišu. — Da so te kratke poteze iz življenja njegovega popolno istinite, dokazala je brezštevila množica ljudi, zalujočih na njega gomili. Nikdo na svojem obrazu nij mogel zatajiti svojih čutov in ko je črna prst zakrila za véke človekoljubno srce Blažetovo, zaigrala je solza na očesu slehrnega. — Učenci in učenke so glasno plakali za svojim preljubim učiteljem. Učitelji ljubljanski, njegovi tovariši iz Ljubljanske

okolice in uradniki iz papirnice pa so mu položili na rakev krasne vence z trakovi kot zadnji dar svojemu ljubljenu tovarišu in prijatelju. — Sklepam te vrstice z željo, da naj bode spomin Blaža Kuharja vedno mej nami, in da s tem spominom nikoli ne pozabimo njegovega blagega in trdnega značaja, ter ga zvesto posnemajmo. — j —

Iz Ljubljane. Šeststoletnica v Ljubljanskih šolah se je 11. t. m. povsod prav primerno in slovesno obhajala. Srednji šoli (gimnazija in realka) sta po cerkveni slavnosti potem vsaka po svoje godovali v svojih krasno okinčanih šolskih prostorih. Mestne ljudske šole, t. j. I. in II. deška in mestna dekliška ljudska šola, bile so vkup pri veliki slovesni sv. maši (ob 8.) pri sv. Jakobu. Konec sv. maše, po zahvalni pesmi, zapeli so učenci in učenke »Cesarsko pesem«, katera se je navdušeno razlegala iz več ko tisuč grl. Po cerkveni slavnosti praznovala je II. mestna in mestna dekliška šola ta slavni god v krasno okinčani telovadnici II. mestne šole. I. mestna šola pa je godovala v licealnem poslopji v lepo ozališani sobi III. tečaja c. k. učiteljskega, katero ji je njega voditeljstvo v ta namen prijazno pripustilo. V tej šoli vršila se je slavnost po tem-le vzporedi: 1. Cesarska pesem; 2. govor učiteljev; 3. pesem: »šolska mladina o šeststoletnici«; 4. deklamacija: »Presvetli cesar v Ljubljani«; 5. pesem: »Avstrija moja«; 6. deklamacija: »Der Kinder Habsburg Fest«; 7. pesem: »Mein Vaterland«; 8. pesem: »Moj dom« (»Tam, kjer beli so snežniki«); 9. »Cesarska pesem« (sklep). — V dekliških šolah pri č. č. m. m. Ursulinkah se je po slovesni sv. maši slavnost vršila vkup z učenkami vnanje in notranje šole s primernimi govori, deklamacijami, s petjem in z godbo. Po vseh teh šolah delila se je učencem in učenkam knjizica: »Habsburški rod«, svetinje »v spomin šeststoletne zveze dežele Kranjske s presvetlo vladarsko rodovino Habsburško« in pesmi »šolska mladina o šeststoletnici«, katera darila je slavni mestni odbor v ta namen vsem tem šolam podaril. Te ganljive slavnosti bodo vsem — šolski mladini in učiteljstvu — gotovo v najlepšem spominu, ter jih vtrjevale v pravi verni udanosti in v neomahljivi zvestobi do presvetle cesarske rodovine.

— Zastopnikom deželnega odbora v c. k. deželnem šolskem svetu, je deželni odbor Kranjski izvolil gg. Ivana Murnika in dr. Jožefa Vošnjaka.

— Stavba za učiteljsko izobraževališče dobro napreduje; — pravijo, da bode zgradba užé to leto pod streho. Potrebno!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V dvorazrednici na Vačah II. učit. služba s 400 gold. letne plače za trdno ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Idriji do 20. julija t. l.

Na Goriškem. V Tominskem šolskem okraji: 4. učiteljske službe III. plač. vrste po postavi s 4. marca 1879. l. na enorazrednicah. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Tominu do 15. avg. t. l.

Na Primorskem. Na narodnih šolah v Podgradu sè slovenskim učnim jezikom, potem v Munah, pri sv. Matiju, v Moščenicah in v Bergudu s hrvatskim učnim jezikom učiteljske službe III. plač. vrste. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Voloski do konec julija t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Makso Ivanetič, učitelj v Hotedršici, pride v Blagovico.

Stev. 395

o. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

V Črnomeljskem šolskem okraji so naslednje učiteljske službe razpisane, da se za trdno postavijo:

1. Služba učiteljska na enorazrednici v Drašičih v Metliškem sodnijskem okraji, z letno plačo 400 gold. in s prostim stanovanjem.
2. Služba četrtega učitelja na štirirazredni deški ljudski šoli v Črnomlji, z letno plačo 400 gold.

Prošnje naj se po postavnem potu oddajajo do 15. avgusta t. l. pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

C. k. okrajni šolski svet v Črnomlji, v dan 5. julija 1883. l.